

BİLGİ NOTU

KİME	Bakanlık Makamına
KİMDEN	Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü
KONU	Avrupa Parlamentosunun DTÖ ile Uyumlu Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Kararı
TARİH	17.03.2021
HAZIRLAYAN	Ceren FIRAT Ticaret Uzmanı

Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) kapsamında uygulamaya konulması öngörülen ve Avrupa Komisyonu'nun Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM)'nin tasarlanması ve uygulanması sırasında dikkate alınması gereken hususlara ilişkin olarak Avrupa Parlamentosu (AP)'nin görüşmelerini içeren tavsiye niteliğindeki "DTÖ ile Uyumlu Sınırdaki Karbon Düzenlemesine Yönelik Parlamento Kararı" kabul edilmiştir.

Söz konusu Kararda göze çarpan hususların başında, SKDM'nin dizaynına ilişkin olarak sınırdaki karbon vergisinden ziyade Avrupa Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)'ne ayna bir sistem oluşturulması olasılığı üzerine yoğunlaşılması gelmektedir.

Bilindiği üzere, AB'nde ETS enerji yoğun sektörlerde (demir-çelik, çimento, cam, seramik v.b.) sera gazı salımının piyasa temelli araçlar ile azaltımını hedefleyen bir sistemdir. Sistem sınırla-al-sat esasında işlemektedir. Buna göre, AB içerisinde sisteme dahil bir üretim tesisinin yıllık emisyon miktarı dikkate alınarak tesise yıllık azami kirletme hakkı veren belli bir kota tahsis edilir. Tesisin belirlenen kotanın üzerine çıkması durumunda, artırdığı kadar emisyon iznini ETS içerisinde azaltım sağlamış olanlardan satın almasına (yaklaşık ton başına 30 Avro) izin verilir. Kota aşımında bulunan ve serbest tahsisat satın alamayan işletmeler takvim yılı sonunda rayiç değer üzerinden ceza (yaklaşık ton başına 100 Avro) ödemekle yükümlüdür. Karbon salımlarını azaltan firmalar tahsisatlarını diğer firmalara piyasa temelinde arz edebilmekte ve bu şekilde emisyon azaltımı teşvik edilmektedir.

AP tavsiye kararında yer alan diğer hususlar ise özetle;

- SKDM'nin DTÖ kurallarına ve AB'nin serbest ticaret anlaşmalarına uygunluğuna ilişkin olarak, iklim hedeflerini ilerletmek için özel olarak tasarlanmasının önem arz ettiği; bu itibarla, korumacılığı geliştirmek, haksız yere ayrımcılık yapmak veya kısıtlamalara gitmek için bir araç olarak kötüye kullanılmaması gerektiği,
- En Az Gelişmiş Ülkeler ile Gelişmekte Olan Küçük Ada Ülkeleri için mekanizma kapsamında özel muameleyle gidilmesi,
- SKDM'nin tamamlayıcısı olarak AB pazarına sunulacak ürünlere ilişkin sera gazı salımının azaltılması ile kaynak ve enerji tasarrufu sağlanmasına ilişkin daha sıkı ve bağlayıcı ürün standartlarının kabulü,
- Mekanizmanın kapsamı ile ilgili, başlangıç olarak 2023 yılı itibariyle elektrik sektörü ve çimento, çelik, alüminyum, petrol rafinerileri, kağıt, cam, kimyasallar ve gübre gibi enerji yoğun sanayi sektörlerinin mekanizmaya dahil edilmesi; yapılacak etki analizi akabinde ise kapsamın ETS kapsamındaki tüm ürün ve hammadde (ara mali ve nihai ürünlerin içinde yer alanlar dahil olmak üzere) ithalatlarına genişletilmesi;
- Emisyon içeriğinin (karbon ayak izinin) hesaplanmasına ilişkin olarak, üçüncü

lkelerdeki tesisler düzeyinde Őeffaf ve güvenilir güncel ürüne özgü kıyaslamalar temelinde hesaplamaların yapılmasının önem arz ettiği; bununla birlikte, ithalatçının veri sağlamaması durumunda, farklı ürünlerin farklı emisyon yoğunluklarına sahip farklı üretim yöntemlerine göre ayrılmış genel ortalama sera gazı emisyon içeriğinin varsayılan olarak kullanılması,

- İthalatın karbon fiyatlandırmasının hem doğrudan hem de dolaylı emisyonları kapsaması; dolayısıyla, her ülkedeki elektrik Őebekesinin karbon yoğunluğunun; ithalatçı tarafından veri sağlanması halinde ise tesis düzeyinde enerji tüketiminin karbon yoğunluğunun hesaba katılması,
- SKDM'nin dizaynına ilişkin olarak ithalata sınırda ve tüketim seviyesinde vergi uygulanmasından ziyade ithalatta AB üreticilerinin karbon maliyeti yükünü yansıtacak bir düzenleme yapılması gerektiği; bu çerçevede, ithalatçıların ETS'den ayrı bir tahsis havuzundan emisyon tahsisatları satın almaları ve karbon fiyatının ETS'deki günlük fiyata karşılık gelmesi gerektiği,
- İthalatçılara AB ETS kapsamındaki izleme, raporlama ve doğrulama standartlarına uygun olarak eşik değerleri altındaki ithalatlarını ispatlama imkanı verilmesi, bunun Küçük ve Orta lekli İşletmeler için gereksiz bir yük oluşturmaması,
- Paris Anlaşması hedeflerinin AB'nin ticaret politikasının ve Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)'nın asli unsuru haline getirilmesi; bu kapsamda SKDM'nin STA'ların ticaret ve sürdürülebilir kalkınma başlıklarını tamamlayacak bir unsur olarak dizayn edilmesi,
- Yaşanan iklim krizi çerçevesinde, DT kurallarının Paris Anlaşması iklim hedefleri ile uygunluğu sağlayacak şekilde reform edilmesi,
- Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT)'nın ayrımcılık yapılmamasına ilişkin temel prensibi çerçevesinde SKDM'nin ithalatçılara ETS kapsamında Avrupalı reticinin maruz kaldığı yükü yasıtması ve Avrupalı reticinin ifte korunmasının nlenmesi ,
- SKDM kapsamında ihracatçıya yapılacak olası geri ödemelerin ancak DT kurallarına uygunluğu sağlandığı ve iklim değişikliği ile mücadelede olumlu etkileri gösterildiği takdirde kabul edilmesi,
- SKDM kapsamında elde edilecek gelirlerin AB bütçesine aktarılarak, AB'nin iklim finansmanına ve ayrıca AB'nin En Az Gelişmiş lkeler ile Gelişme Yolundaki Küçük Ada lkeleri lehine uluslararası iklim finansmanına katkı sağlayacak şekilde değerlendirilmesi; söz konusu gelirlerin DTÖ'ye aykırılık teşkil edecek şekilde yüksek oranda kirliliğe yol açan Avrupa sanayisine örtülü bir sübvansiyon olarak kullanılmaması,
- SKDM ile birlikte ulusal seviyede enerji yoğun sektörlere verilen çevreye zararlı sübvansiyonların kaldırılması; mekanizmanın Komisyon bünyesinde oluşturulacak bağımsız bir organ tarafından düzenli olarak izlenmesi ve raporlanması

şeklindedir.

Avrupa Komisyonu'nun Sınırdaki Karbon Düzenlemesi uygulamasının kapsam ve içeriğini bu sene içinde açıklaması beklenmektedir.

Arz olunur.